

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR VREEMDELINGENZAKEN EN INTEGRATIE

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 24 maart 2003

Uw brief van 26 februari 2003 (Kenmerk: 129679.03) heb ik in goede orde ontvangen. Naar aanleiding hiervan merk ik het volgende op. U geeft aan dat ten aanzien van het agendapunt B4, de ontwerp-richtlijn gezinshereniging, instemming wordt onthouden. Dit houdt verband met het verzoek van Uw Kamer om een schriftelijke reactie te mogen ontvangen op het commentaar van de Commissie Meijers (Kenmerk: 129679.01). Aan dit verzoek wil ik graag voldoen.

De Permanente commissie van deskundigen in internationaal vreemdelingen-, vluchtelingen- en strafrecht, hierna de Commissie Meijers, heeft bij brief van 17 februari 2003 een kort commentaar gegeven op het voorstel voor een richtlijn van de Raad inzake het recht op gezinshereniging. In zijn algemeenheid stelt de Commissie Meijers dat de richtlijn gezinshereniging inmiddels door verschillende amendementen van diverse lidstaten zover is uitgehold dat het beschermingspeil ervan is gezakt beneden het minimumniveau van artikel 8 EVRM. Ter motivering van dit standpunt wordt verwezen naar een drietal aspecten. Allereerst de wachttijden van 2 tot 3 jaar, die verlengd moeten worden tot 5 jaar. Vervolgens de lange beslistermijn van 9 maanden die verlengd kan worden in bijzondere omstandigheden en tenslotte de gebrekkige rechtsbeschermingsclausule.

De richtlijn gezinshereniging beoogt een recht op gezinshereniging in te stellen ten behoeve van onderdanen van derde landen die wettig op het grondgebied van een lidstaat verblijven. In de richtlijn worden de voorwaarden vastgelegd volgens welke dit recht kan worden uitgeoefend en het verblijf van de gezinsleden, die onderdaan zijn van een derde land, kan worden toegestaan. Ik hecht er aan op te merken dat in artikel 3, lid 5 is bepaald dat de richtlijn de mogelijkheid onverlet laat dat lidstaten gunstigere bepalingen mogen vaststellen of handhaven. Tijdens de JBZ-Raad van 27 februari 2003 is na drie jaar uiterst moeizame onderhandelingen een politiek akkoord bereikt op de ontwerp-richtlijn

gezinshereniging. Dit is een gunstige ontwikkeling te noemen omdat het politiek akkoord is behaald binnen de deadline zoals overeengekomen in de Europese Raad te Sevilla. Op zich zelf is het juist dat, zoals de Commissie Meijers constateert, gedurende het verloop van de onderhandelingen door de lidstaten verschillende amendementen zijn ingediend teneinde uiteindelijk een compromis te kunnen bereiken. Maar dit betekent niet dat gezegd kan worden dat de huidige tekst van de richtlijn zodanig is uitgehold door de lidstaten dat het beschermingspeil is gezakt beneden het minimumniveau van artikel 8 EVRM. Onderstaand zal ik nader ingaan op de drie aspecten die door de Commissie Meijers worden genoemd.

Wachttermijn

In artikel 8 van de richtlijn is bepaald dat de lidstaten van de gezinshereniger een periode van ten hoogste twee jaar legaal verblijf op hun grondgebied mogen eisen, voordat zijn gezinsleden zich bij hem voegen. In afwijking daarvan kan een lidstaat rekening houdend met zijn opnamecapaciteit, voorzien in een wachttijd van ten hoogste drie jaar tussen de indiening van het verzoek om gezinshereniging en de afgifte van een verblijfstitel aan de gezinsleden. Anders dan de Commissie Meijers meent wordt in de richtlijn deze termijn niet verlengd tot vijf jaar. De maximale wachttermijn is drie jaar.

Artikel 8 verleent laatstbedoelde bevoegdheid alleen aan die lidstaten die een wettelijke regeling ter zake kennen op de datum waarop deze richtlijn wordt aangenomen. Nederland kent geen zodanige wettelijke regeling, verband houdend met opnamecapaciteit.

Beslistermijn

In artikel 5 lid 4 van de richtlijn is bepaald dat de lidstaten zo spoedig mogelijk maar uiterlijk negen maanden na indiening van het verzoek een beslissing nemen op de aanvraag. In bijzondere omstandigheden die verband houden met het complexe karakter van de aanvraag, kan de termijn van negen maanden worden verlengd.

Op grond van artikel 25 van de Vreemdelingenwet 2000 wordt in beginsel binnen 6 maanden een beslissing op een aanvraag om toelating genomen. Deze termijn kan, indien onderzoek door derden of het openbaar ministerie noodzakelijk is, met in totaal maximaal 6 maanden worden verlengd. Bij aanvragen om gezinshereniging is de kans aanwezig dat onderzoek door derden moet worden verricht alvorens een beslissing kan worden genomen hetgeen in dergelijke gevallen betekent dat veelal niet binnen 6 maanden een beslissing kan worden genomen. Dan is het van belang dat deze beslistermijn kan worden verlengd.

Ik hecht er aan te benadrukken dat in de ontwerp-richtlijn als uitgangspunt geldt dat de lidstaten zo spoedig mogelijk, maar in ieder geval binnen negen maanden, een beslissing nemen op een aanvraag. Alleen in bijzondere omstandigheden kan de beslistermijn worden verlengd. Er zijn situaties denkbaar waarin, gelet op het complexe karakter van de aanvraag, nader onderzoek is vereist hetgeen een langere beslistermijn rechtvaardigt. Indien bijvoorbeeld bewijsstukken ontbreken kan het noodzakelijk zijn dat DNA-onderzoek wordt verricht om de familieband aan te kunnen tonen. Het verrichten van DNA-onderzoek is tijdrovend en rechtvaardigt een langere beslistermijn. Ik ben van mening dat het ook in het belang van de aanvrager is dat een dergelijk onderzoek wordt uitgevoerd. De mogelijkheid voor de lidstaten om in bijzondere omstandigheden de beslistermijn te verlengen acht ik redelijk.

Rechtsbeschermingsclausule

In artikel 18 van de richtlijn is bepaald dat de lidstaten zullen waarborgen dat de gezinshereniger en/of de leden van zijn gezin het recht heeft/ hebben om beroep in te stellen in geval van afwijzing van een verzoek tot gezinshereniging, van intrekking of niet-verlenging van een verblijfstitel of in geval van een verwijderingsmaatregel. Het wordt vervolgens aan de lidstaten overgelaten om te bepalen op welke manier en op grond van welke bevoegdheid het in de eerste alinea genoemde recht wordt uitgeoefend. Omdat in de lidstaten verschillende rechtssystemen worden gehanteerd is een formulering gekozen die voldoende rekening houdt met de bestaande verschillen zonder een goede rechtsgang te belemmeren. Ik ben van mening dat de gekozen formulering niet leidt tot een gebrekkige rechtsbescherming. Immers, in alle lidstaten is thans ook al voorzien in de mogelijkheid bezwaar of beroep in te stellen tegen een afwijzing, niet-verlenging, intrekking of een verwijderingsmaatregel.

De Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie,
H. P. A. Nawijn